

ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 99/23

Λουξεμβούργο, 15 Ιουνίου 2023

Απόφαση του Δικαστηρίου στην υπόθεση C-520/21 | Bank M. (Συνέπειες της ακυρώσεως της σύμβασης)

Σε περίπτωση ακυρώσεως συμβάσεως ενυπόθηκου δανείου η οποία περιέχει καταχρηστικές ρήτρες, το δίκαιο της Ένωσης δεν αντιτίθεται σε αίτημα των καταναλωτών για την καταβολή αποζημίωσης από την τράπεζα, επιπλέον της επιστροφής των ποσών των μηνιαίων δόσεων που κατέβαλαν

Αντιθέτως, το δίκαιο της Ένωσης αντιτίθεται στην προβολή από την τράπεζα ανάλογων αξιώσεων σε βάρος των καταναλωτών

Το 2008 ένας καταναλωτής και η σύζυγός του συνήψαν σύμβαση ενυπόθηκου δανείου με την Bank M. Το δάνειο ήταν συνδεδεμένο με το ελβετικό φράγκο (CHF) και οι μηνιαίες δόσεις ήταν καταβλητέες σε πολωνικά ζλότι (PLN) κατόπιν μετατροπής βάσει της τιμής πώλησης του ελβετικού φράγκου σύμφωνα με τον πίνακα συναλλαγματικών ισοτιμιών της Bank M. κατά την ημερομηνία καταβολής κάθε μηνιαίας δόσης.

Εκτιμώντας ότι οι ρήτρες μετατροπής που καθορίζουν τη συναλλαγματική ισοτιμία είναι καταχρηστικές και ότι η σύμβαση αυτή η οποία τις περιέχει καθίσταται άκυρη στο σύνολό της, ο καταναλωτής άσκησε αγωγή κατά της Bank M. ενώπιον του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου Βαρσοβίας. Ζητεί την καταβολή χρηματικού ποσού το οποίο αντιστοιχεί στο ήμισυ του κέρδους που αποκόμισε η Bank M., κατά τη διάρκεια ορισμένης χρονικής περιόδου, χρησιμοποιώντας τα ποσά των μηνιαίων δόσεων του δανείου που είχαν καταβληθεί σε εκτέλεση της σύμβασης. Προς στήριξη της αγωγής του, ο καταναλωτής προβάλλει ότι η Bank M. εισέπραξε τα ποσά αυτά χωρίς νόμιμη αιτία.

Το πολωνικό δικαστήριο ερωτά το Δικαστήριο αν η οδηγία που αφορά τις καταχρηστικές ρήτρες¹ καθώς και οι αρχές της αποτελεσματικότητας, της ασφάλειας δικαίου και της αναλογικότητας παρέχουν στους συμβαλλομένους, στην περίπτωση σύμβασης ενυπόθηκου δανείου που ακυρώνεται διότι δεν μπορεί να εξακολουθηθεί να υφίσταται χωρίς τις καταχρηστικές ρήτρες, το δικαίωμα να ζητήσουν αποζημίωση επιπλέον της επιστροφής των ποσών που έχουν καταβληθεί βάσει της συμβάσεως αυτής και της καταβολής νόμιμων τόκων υπερημερίας από την ημερομηνία όχλησης.

Με τη σημερινή απόφασή του, το Δικαστήριο παρατηρεί ότι **η οδηγία 93/13 δεν ρυθμίζει ρητώς τις συνέπειες της ακυρότητας συμβάσεως συναφθείσας μεταξύ επαγγελματία και καταναλωτή μετά την απάλειψη των καταχρηστικών ρητρών**. Εναπόκειται στα κράτη μέλη να καθορίσουν τις εν λόγω συνέπειες, υπό την επιφύλαξη ότι **οι κανόνες που θεσπίζουν είναι συμβατοί με το δίκαιο της Ένωσης** και, ειδικότερα, με τους σκοπούς που επιδιώκει η οδηγία. Το Δικαστήριο διευκρινίζει ότι η συμβατότητα αυτή εξαρτάται από το ζήτημα αν οι εθνικοί

¹ Οδηγία 93/13/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 5ης Απριλίου 1993, σχετικά με τις καταχρηστικές ρήτρες των συμβάσεων που συνάπτονται με καταναλωτές (ΕΕ 1993, L 95, σ. 29).

κανόνες, αφενός, καθιστούν δυνατή την αποκατάσταση της νομικής και πραγματικής κατάστασης στην οποία θα τελούσε ο καταναλωτής αν δεν είχε συναφθεί η σύμβαση που κρίθηκε άκυρη και, αφετέρου, δεν διακυβεύουν το αποτρεπτικό αποτέλεσμα που επιδιώκει η οδηγία.

Κατά το Δικαστήριο, η δυνατότητα του καταναλωτή να προβάλει έναντι της τράπεζας αξιώσεις επιπλέον της επιστροφής των ποσών των μηνιαίων δόσεων που κατέβαλε **δεν φαίνεται να διακυβεύει τους ανωτέρω σκοπούς**. Ειδικότερα, μια τέτοια δυνατότητα μπορεί να συμβάλει στο να αποφεύγουν οι επαγγελματίες να περιλαμβάνουν καταχρηστικές ρήτρες στις συμβάσεις που συνάπτουν με τους καταναλωτές, στο μέτρο που, αν συμπεριληφθούν σε μια σύμβαση τέτοιες ρήτρες οι οποίες συνεπάγονται την ακυρότητα ολόκληρης της σύμβασης, **είναι δυνατόν να υπάρξουν οικονομικές συνέπειες επιπλέον της επιστροφής των ποσών που κατέβαλε ο καταναλωτής και, ενδεχομένως, της καταβολής τόκων υπερημερίας**. Ωστόσο, εναπόκειται στο εθνικό δικαστήριο να εξετάσει, υπό το πρίσμα του συνόλου των περιστάσεων της διαφοράς της κύριας δίκης, αν η ικανοποίηση των εν λόγω απαιτήσεων του καταναλωτή συνάδει με την αρχή της αναλογικότητας.

Επιπροσθέτως, **η οδηγία αντιτίθεται στο να παρέχεται η δυνατότητα στην τράπεζα να ζητήσει από τον καταναλωτή αποζημίωση επιπλέον της επιστροφής του χορηγηθέντος κεφαλαίου και της καταβολής νόμιμων τόκων υπερημερίας**. Το Δικαστήριο εκτιμά ότι η παροχή ενός τέτοιου δικαιώματος **θα συνέβαλλε στην εξάλειψη του αποτρεπτικού αποτελέσματος για τους επαγγελματίες**. Εξάλλου, η αποτελεσματικότητα της προστασίας που παρέχει στους καταναλωτές η οδηγία θα διακυβευόταν αν αυτοί, όταν επικαλούνται τα δικαιώματα που αντλούν από την οδηγία, ήταν εκτεθειμένοι στον κίνδυνο να υποχρεωθούν να καταβάλουν τέτοια αποζημίωση. Η ερμηνεία αυτή **θα ενείχε τον κίνδυνο δημιουργίας καταστάσεων στις οποίες θα ήταν περισσότερο συμφέρουσα για τον καταναλωτή η συνέχιση της εκτέλεσης της σύμβασης που περιέχει καταχρηστική ρήτρα παρά η άσκηση των δικαιωμάτων που αντλούν οι καταναλωτές από την οδηγία**.

Το Δικαστήριο υπογραμμίζει ότι, εν προκειμένω, η ενδεχόμενη ακύρωση της σύμβασης ενυπόθηκου δανείου αποτελεί συνέπεια της χρήσης καταχρηστικών ρητρών από την Bank M. Επομένως, **δεν μπορεί να επιτραπεί να αντλεί η τράπεζα οικονομικά οφέλη από την παράνομη συμπεριφορά της ούτε να αποζημιώνεται αυτή για τις δυσμενείς συνέπειες που προκάλεσε η εν λόγω συμπεριφορά**.

Το Δικαστήριο εκτιμά επίσης ότι **το επιχείρημα που αφορά τη σταθερότητα των χρηματοπιστωτικών αγορών δεν ασκεί επιρροή στο πλαίσιο της ερμηνείας της οδηγίας, η οποία αποσκοπεί στην προστασία των καταναλωτών**. Περαιτέρω, οι επαγγελματίες δεν μπορούν να καταστρατηγούν τους σκοπούς που επιδιώκει η οδηγία για λόγους διαφύλαξης της σταθερότητας των χρηματοπιστωτικών αγορών. Πράγματι, **τα τραπεζικά ιδρύματα οφείλουν να οργανώνουν τις δραστηριότητές τους κατά τρόπο σύμφωνο προς την οδηγία**.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η προδικαστική παραπομπή παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, να υποβάλουν στο Δικαστήριο ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά αυτή, λαμβάνοντας υπόψη την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, ομοίως, άλλα εθνικά δικαστήρια ενώπιον των οποίων ανακύπτει παρόμοιο ζήτημα.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της αποφάσεως είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής της.

Επικοινωνία: Ευαγγελία Λύκου ☎ (+352) 4303 2077.

Στιγμιότυπα από τη δημοσίευση της αποφάσεως διατίθενται από το [«Europe by Satellite»](#) ☎ (+32) 2 2964106.

Ακολουθήστε μας!

